

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра «Економічна теорія та підприємництво»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Макроекономіка

Освітня програма: Міжнародний бізнес

Спеціальність: 292 Міжнародні економічні відносини

Галузь знань: 29 Міжнародні відносини

Затверджено на засіданні кафедри
Економічна теорія та підприємництво
Протокол № 1 від 26 серпня 2020 р.

м.Запоріжжя 2020

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	<i>Макроекономіка</i> обов'язкова дисципліна відповідає робочому навчальному плану спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» та освітній програмі: міжнародний бізнес
Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський) рівень</i>
Викладач	<i>Чумак Олена Василівна, к. філософ. н., на посаді доцента</i>
Контактна інформація викладача	<i>Телефон кафедри: (0612)764-23-29, телефон викладача: 067-68-54-132, E-mail викладача el_chumak@ukr.net</i>
Час і місце проведення навчальної дисципліни	<i>Понеділок; 8.30-9.55 а.533 (лекція); чисельник 10.05-11.25 а.533 (семінар)</i>
Обсяг дисципліни	<i>Кількість годин- 120, кредитів - 4, розподіл годин (денне відділення): лекції – 30 год., семінарські – 14 год., самостійна робота – 62 год., індивідуальні заняття – 14 год.); (заочне): лекцій-6 год.; практичних-2 год.; самостійної роботи – 98 год.; індивідуальної роботи 14 год.) вид контролю – іспит.</i>
Консультації	<i>Згідно з графіком консультацій середа – 13.25-15.00</i>
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
<p>Пререквізити: Для освоєння студентами необхідних теоретичних знань та отримання практичних навичок щодо механізму функціонування національної економіки, системи її внутрішніх зв'язків, що розглядаються як єдине ціле та ведення міжнародної діяльності в глобальному середовищі попередньо їм необхідно опрацювати такі дисципліни як «Економічна теорія», «Мікроекономіка», «Історія міжнародних економічних відносин», «Міжнародні економічні відносини», «Економіка бізнес-структур».</p> <p>Постреквізити: Отримані знання в подальшому стануть теоретичною базою для здобувачів при опануванні таких дисциплін як «Міжнародна економічна інтеграція», «Міжнародні економічні інституції», «Фінанси та банківська справа», «Міжнародна економіка», «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародний бізнес», «Міжнародна торгівля», «Основи зовнішньоекономічної діяльності», «Глобалізація і транснаціоналізація світової економіки. Міжнародні організації», «Міжнародні фінанси», «Міжнародна інвестиційна діяльність», «Інноваційні моделі та форми міжнародного бізнесу», «Кон'юнктура економіки зарубіжних країн», «Міжнародний офшорний бізнес», «Міжнародна електронна торгівля», «Міжнародні валютні угруповання», «Облік зовнішньоекономічної діяльності», «Теорія грошей і грошового обігу», «Фінансовий облік».</p>	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
<p>Доцільність вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіки», викликана безліччю проблем і невирішених питань на макрорівні (різке зниження темпів економічного зростання в країні; нестабільність національної валюти; руйнація державних інститутів і вітчизняної банківської системи, масове безробіття та відтік працездатного населення за кордон, втрата міжнародних ринків збуту української продукції і т. д.), що</p>	

виникли в останні роки в національній економіці в умовах зтяжної фінансової, економічної, політичної, структурної, соціальної кризи та глобальних змін на світовому рівні в умовах пандемії. Майбутньому фахівцеві варто вивчити саме цю навчальну дисципліну для того щоб на основі глибокого порівняльного аналізу макроекономічних показників та агрегованих величин виявляти основні макроекономічні пропорції, рівень розвитку, характер і силу взаємодії різних ринків (товарного, грошового, праці) і суб'єктів економіки України між собою та на міжнародній арені; визначати індикатори макроекономічної нестабільності (інфляції і безробіття) в сучасних реаліях; встановлювати якісну залежність між зростанням споживання та обсягом виробництва, між зростанням інвестицій і обсягом продукту; характеризувати стан державного бюджету платіжного балансу тощо. Саме знання з макроекономіки дозволять йому дати правильну оцінку стану вітчизняної економіки, зробити правильні висновки з проведеного макроекономічного аналізу та запропонувати конкретні заходи щодо змін національної економічної політики; напрацювати та вміло застосовувати на практиці механізми державного регулювання економічних відносин господарюючих суб'єктів на внутрішньому і зовнішньому ринках; розробити ефективні цільові програми стратегічних та поточних планів економічного зростання в країні через будівництво інноваційної моделі її подальшого економічного розвитку в нових реаліях світової економіки.

Перелік компетентностей, яких набуває студент при вивченні дисципліни:

інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК 4. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 9. Уміння бути критичним та самокритичним.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)

ЗК 11. Здатність працювати в команді.

ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин в цілому та міжнародного бізнесу зокрема.

СК 3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

СК 5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного бізнес-середовища та вміти адаптуватися до них.

СК 6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

СК 8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин та міжнародного бізнесу різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

СК 11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у

міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

СК 12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин в цілому та міжнародного бізнесу зокрема.

СК 14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

СК 16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

Результати навчання:

РН 1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

РН 3. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.

РН 4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

РН 5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

РН 7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

РН 9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

РН 10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку, суб'єктів міжнародного бізнесу та стратегії їх поведінки.

РН 13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

РН 15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

РН 18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

РН 19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин та міжнародного бізнесу.

РН 22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин та міжнародного бізнес-середовища для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

РН24. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний

інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків.

PH25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

Мета вивчення навчальної дисципліни

формування системи знань з теоретичної макроекономіки, які відображають сукупні результати економічної діяльності країни та теоретичний інструментарій ринкового і державного регулювання національної економіки.

Завдання вивчення дисципліни

- вивчення ключових положень базових макроекономічних категорій, ринкових механізмів та механізмів макроекономічної політики щодо регулювання економіки;
- набуття вмінь аналізувати результати функціонування національної економіки та навичок оцінювати ефективність економічної політики держави.

Зміст навчальної дисципліни

Основними формами навчальної роботи при вивченні дисципліни є лекційні та семінарські заняття. Лекції проводяться з базових питань макроекономіки, містять узагальнений теоретичний матеріал, які є базою для самостійної роботи студентів. В процесі читання лекцій увага концентрується на найбільш складних питаннях досліджуваної теми, додаються рекомендації для самостійної роботи над відповідними темами. Навчальна дисципліна «Макроекономіка» викладається за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Тематика дисципліни розрахована на 12 змістовних модулів, які містять 15 тем.

Змістовий модуль 1. Макроекономіка як наука

Тема 1. Предмет, метод і функції макроекономіки

Макроекономічна теорія як розділ економічної науки. Економічна система як об'єкт макроекономічного аналізу. Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія. Основні макроекономічні проблеми і протиріччя. Предмет і методологія макроекономічного аналізу. Функції макроекономіки. Агреговані показники та функціональні взаємозв'язки між ними. Методи і принципи макроекономічних досліджень. Агрегування. Макроекономічні показники та макроекономічне моделювання простої, змішаної та відкритої економіки. Припущення. Екзогенні та ендогенні змінні в макроекономічних моделях. Статистичні і динамічні економічні моделі. Запаси і потоки. Вилучення і ін'єкції. Аналіз «ex post» та аналіз «ex ante». Макроаналіз як інструмент пізнання. Позитивний та нормативний аналіз. Формування економічного способу мислення. Теоретичне обґрунтування економічної політики. Макроекономічне прогнозування та планування. Основні макроекономічні школи та течії сучасної економічної думки.

Змістовий модуль 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Тема 2 Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Модель народногосподарського кругообігу і поняття бюджетної одиниці. Система національних рахунків (СНР) як нормативна база макроекономічного рахівництва. Сутність СНР та її відмінність від системи балансів народного господарства (БНГ). Методологічні принципи побудови національних рахунків. Основні категорії національних рахунків: інституційні одиниці, сектори, операції, рахунки. Макроекономічні показники економічної діяльності: валовий національний продукт (ВНП), валовий внутрішній продукт (ВВП), чистий національний продукт (ЧНП). Національний доход (НД), особистий доход, доход кінцевого використання. Номінальні та реальні показники. Поточні та постійні ціни. Темп росту та темп приросту реального ВВП. Індеси цін та дефлятор ВВП. Інфлювання та дефліювання ВВП. Валовий національний продукт і проблеми оцінки добробуту нації. Особливості макроекономічних показників. Зростання і використання вільного часу. Покращення якісних показників продукції. ВВП та навколишнє середовище. Тіньова економіка. Чистий економічний

добробут (NEW). Основні макроекономічні тотожності доходів, витрат, заощаджень та інвестицій.

Змістовий модуль 3. Товарний ринок

Тема 3. Національний товарний ринок і його рівновага

Відмінність сукупного попиту від індивідуального попиту. Сутність сукупного попиту. Структура сукупного попиту. Споживчий попит. Інвестиційний попит. Попит держави. Попит за кордоном. Функція сукупного попиту. Цінові чинники, які впливають на сукупний попит. Зміна відсоткової ставки. Ефект багатства. Обсяг та структура імпорту. Сукупна пропозиція. Функція сукупної пропозиції. Нецінові чинники, які впливають на сукупну пропозицію. Крива сукупної пропозиції в короткостроковому періоді. Довгострокова крива сукупної пропозиції. Узагальнена крива сукупної пропозиції. Зміна рівня цін і реального ВВП на різних ділянках кривої сукупної пропозиції. Рівновага національного ринку благ. Рівноважний рівень цін і рівноважний обсяг виробництва. Три варіанта макроекономічної рівноваги. Ефект храповика. Модель «AD-AS» як базова модель економічної рівноваги. Збурення сукупного попиту або збурення сукупної пропозиції та механізм відновлення рівноваги. Сучасні теорії сукупної пропозиції.

Змістовий модуль 4. Споживання домогосподарств

Тема 4. Споживання та заощадження домогосподарств

Споживання і заощадження. Дохід кінцевого використання і споживання. Функція споживання. Споживання як функція доходу кінцевого використання. Функція заощадження. Середні схильність до споживання й заощадження. Гранична схильність до споживання та заощадження. Автономне споживання і чинники, які на нього впливають. Графік функції споживання (C). Графік функції заощадження (S). Теорії споживання. Кейнсіанська та неокласична концепції споживання. Чинники споживання і заощадження, не пов'язані з поточним доходом. Вибір активу заощадником. Ліквідність активу. Активи вищої та нижчої цінності. Види заощаджень. Національні заощадження. Рівень заощаджень. Динаміка середньої схильності до споживання. Сутність мультиплікатора. Таблична модель мультиплікативного процесу. Модель простого мультиплікатора. Мультиплікатор Кейнса. Мультиплікативна зміна реального ВВП. Вплив інфляції на мультиплікативний ефект. Особливості споживання в Україні в умовах ринкової трансформації національної економіки.

Змістовий модуль 5. Приватні інвестиції

Тема 5. Інвестиційний попит

Інвестиції як компонент сукупних витрат. Інвестиційна функція та її графік. Роль інвестицій в економіці. Нестабільність інвестицій. Інвестиції в економіку України. Процентна ставка як чинник інвестиційного попиту. Номінальна й реальна процентна ставка. Процентна ставка і чиста прибутковість інвестицій. Автономні інвестиції. Мультиплікатор інвестицій.

«Парадокс ощадливості» і його наслідки. Вплив інвестицій на обсяг національного виробництва. Індуційовані інвестиції. Модель акселератора. Модель взаємодії мультиплікатора-акселератора.

Змістовий модуль 6. Сукупні видатки і ВВП

Тема 6. Сукупні видатки і обсяг національного виробництва

Ринок товарів та послуг. Модель «витрати - випуск» - кейнсіанська модель товарного ринку. Закрита економіка. Сукупні видатки, їх структура. Заплановані та фактичні видатки. Графік «Кейнсіанський хрест». Механізм досягнення рівноважного обсягу виробництва на товарному ринку без державного втручання та з ним. Коливання рівноважного обсягу випуску навколо економічного потенціалу. Модель «сукупні витрати – обсяг виробництва». Модель рівноваги «вилучення – ін'єкції». Рецесійний розрив. Інфляційний розрив. Взаємозв'язок і відмінності моделі «AD-AS» та «Кейнсіанського хреста».

Змістовий модуль 7. Держава в системі макроекономічного регулювання

Тема 7. Держава в системі макроекономічного регулювання

Об'єктивна необхідність державного втручання в економіку. Обставини, пов'язані із відмовами ринку. Екстерналії. Причини відмови держави від втручання в економіку. Класична і кейнсіанська концепції державного регулювання національного виробництва. Інструменти макроекономічної політики держави. Теорія суспільного вибору. Теорії економічної політики Я.Тінбергена та Р. Манделла. Ефективність економічної політики. Закон А. Вагнера. Ефективність В. Паретто.

Тема 8. Фіскальна політика

Зміст та види фіскальної політики. Інструменти фіскальної політики. Механізм впливу інструментів фіскальної політики на сукупний попит і бюджет. Мультиплікатор державних витрат і соціальних трансфертів. Мультиплікатор податків. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Дискреційна і автоматична фіскальна політика. Бюджет повної зайнятості. Ефект вмонтованих стабілізаторів в умовах спаду та інфляційного зростання. Бюджетні дефіцити і надлишки. Вплив бюджетного надлишку на економіку. Види бюджетного дефіциту. Державний борг. Вплив бюджетного дефіциту і державного боргу на економіку Джерела фінансування бюджетного дефіциту. Ефект витіснення. Зовнішня заборгованість та управління зовнішнім боргом. Механізм скорочення зовнішньої заборгованості в умовах боргової кризи. Проблеми збільшення податкових надходжень до бюджету та шляхи їх вирішення.

Модуль 2

Змістовий модуль 8. Грошовий ринок

Тема 9. Грошовий ринок і монетарна політика

Грошовий ринок: зміст, структура, об'єкти, суб'єкти, функції. Риси сучасного грошового ринку. Грошова маса, її структура та грошові агрегати. Банківська система і пропозиція грошей. Зобов'язання та резерви комерційних банків. Величина і норма обов'язкових резервів. Надлишкові резерви. Чинники, які визначають функцію пропозиції грошей. Мультиплікація депозитів та банківських кредитів. Грошова база і грошовий мультиплікатор. Класична і кейнсіанська теорія попиту на гроші. Сучасні теорії попиту на гроші. Відсоткова ставка як ціна грошей. Модель грошового ринку. Механізм досягнення рівноваги на грошовому ринку. Альтернативні підходи аналізу рівноваги грошового ринку. Грошово-кредитне регулювання економіки, зміст і цілі монетарної політики. Роль центрального банку у здійсненні грошово-кредитної політики. Основні інструменти регулювання пропозиції грошей: операції з державними цінними паперами на відкритому ринку, процентна політика, нормування обов'язкових резервів комерційних банків Вплив монетарної політики на рівень національного виробництва Передавальний механізм грошово-кредитної політики Політика «дешевих» та «дорогих» грошей.

Тема 10 Спільна рівновага на ринках благ, грошей і капіталу

Взаємозв'язок моделей «AD-AS» і «IS-LM». Основні змінні та рівняння моделі «IS-LM». Побудова кривої IS. Характеристика рівноважного стану на ринку благ. Побудова кривої LM. Характеристика рівноважного стану на ринку грошей. Нахил і зміщення кривих IS та LM. Спільна рівновага на ринку благ і ринку грошей в моделі «IS-LM». Ефективність фіскальної та монетарної політики в моделі «IS-LM». Модель рівноваги Дж. Хікса на ринку благ.

Змістовий модуль 9. Інфляційний механізм

Тема 11. Інфляційний механізм і антиінфляційна політика

Причини виникнення і фактори розвитку інфляції. Сутність та види інфляції. Інфляція попиту. Інфляція витрат виробництва. Вимірювання рівня та темпів інфляції. Зв'язок інфляції і безробіття. Крива А.Філіпса. Інфляційний податок. Доходи від інфляційного податку. Соціально-економічні наслідки інфляції. Кейнсіанський та монетаристський підходи в проведенні антиінфляційної політики.

Змістовий модуль 10. Ринок праці

Тема 12. Національний ринок праці

Ринок праці. Попит на працю. Пропозиція праці. Рівновага на ринку праці в неокласичній інтерпретації. Безробіття як вияв макроекономічної нестабільності. Форми (типи) безробіття, їх особливості. Кейнсіанська концепція зайнятості. Кон'юнктурне безробіття. Концепція природного безробіття М. Фрідмана. Рівень і норма безробіття. Регулювання безробіття. Економічні наслідки безробіття. Закон А.Оукена, його математичне та графічне відображення. Соціальні наслідки безробіття. Державна політика зайнятості в Україні.

Змістовий модуль 11. Економічна динаміка

Тема 13. Циклічність економічного розвитку

Головні макроекономічні суперечності та форми прояву нестабільності економічного розвитку. Поняття та характеристика економічного циклу. Види циклічних коливань і динаміка основних макроекономічних показників. Теорії циклічного розвитку та їх класифікація: теорія суспільного виробництва, теорії суспільного обміну, теорії суспільного розподілу, теорія «довгих хвиль» М. Кондратьєва, теорія реального економічного циклу, монетаристська теорія циклу М. Фрідмана, монетаристська теорія циклу М. Фрідмана. Кейнсіанські моделі економічного циклу. Модель Самуельсона – Хікса, модель Калдора. Адаптація економічної системи до циклічних коливань. Антициклічне регулювання.

Тема 14. Економічне зростання і економічний розвиток

Сутність економічного зростання та його фактори. Значення факторів економічного зростання. Типи економічного зростання. Пост кейнсіанська модель економічного зростання Р. Харрода – Є. Домара. Неокласична модель економічного зростання Р. Солоу. «Золоте» правило накопичення Філіпса. Вплив приросту населення на стійкий рівень капіталоозброєності. Технологічний прогрес і рівноважний економічний розвиток. Особливості сучасного економічного розвитку в умовах глобалізації, соціалізації, динамізму і екологізації економічних систем

Змістовий модуль 12. Зовнішньоекономічна діяльність

Тема 15 Макроекономічні процеси у відкритій економіці

Теоретичні основи відкритої економіки. Рівноважний обсяг виробництва і доходу у відкритій економіці. Рівновага товарного, грошового та зовнішнього ринків. Модель Манделла – Фламінга для малої відкритої економіки.

Необхідність зовнішньої торгівлі. Теорія порівняльних переваг Д. Рікардо. Неокласичні теорії міжнародної торгівлі. Модель Хекшера – Оліна зовнішньої торгівлі і можливості її використання. Неотехнологічні теорії міжнародної торгівлі. Попит та пропозиція на світовому ринку. Рівноважний рівень цін. Вигоди від зовнішньої торгівлі. Зовнішня торгівля і розподіл доходів. Торгова політика. Види обмежень торгівлі. Введення тарифів. Експортні субсидії, демпінг і антидемпінгові заходи в торгівельній політиці. Компенсійне мито. Нетарифні обмеження в міжнародній торгівлі. Порівняльний аналіз тарифів і квот на імпорт. Засоби розміщення імпорتنих ліцензій. Рівновага товарного, грошового і зовнішнього ринків. Модель Манделла – Флемінга для малої відкритої економіки.

Макроекономічне значення, сутність і структура платіжного балансу. Торговий баланс. Баланс поточних операцій. Баланс руху капіталів. Взаємозв'язок рахунків платіжного балансу. Дефіцит і кризи платіжного балансу.

Валютний курс. Коливання валютного курсу як інструмент автоматичного регулювання платіжного балансу. Офіційні валютні резерви Центрального банку. Система гнучких і фіксованих валютних курсів, їх порівняльна ефективність. Співвідношення номінального і реального валютного курсу в короткостроковій і довгостроковій перспективі. Вплив макроекономічної політики на динаміку рівноважного реального валютного курсу і на стан платіжного балансу.

4. План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	К-сть год.
1.	Тема 1. Предмет, метод і функції макроекономіки (лекція).	-лекція; - сам. робота (тести, контрольні питання до теми) - індивідуальна робота (скласти таблицю (М-е школи)	- 2 год. - 4 год. - 1 год..
2.	Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.	- лекція, - семінар (усне опитування, тестування, рішення задач), - сам. робота (робота з комп'ютером «Нові м-е. показники»); - інд. роб. (таблиця БНГ та СНР)	- 2 год. - 2 год. - 4 год. - 1 год.
3.	Тема 3. Національний товарний ринок і його рівновага	-лекція, - сам. робота (рішення задач, тестування), - інд. робота (пошук інформації «Шоки AD-AS»)	-2 год., - 4 год. 1 год.
4.	Тема 4. Споживання та заощадження домогосподарств	- лекція, - семінар (повідомлення, тестування, реферати); - сам. робота (стислий конспект теорій споживання та заощадження); - інд. робота (реферати)	- 2 год., - 2 год. - 6 год. 1 год.
5.	Тема 5. Інвестиційний попит	- лекція; - сам. робота (рішення задач, тести; відповіді на питання, - інд. робота (моделі інвестицій - повідомлення)	- 2 год. - 4 год. 1 год.
6.	Тема 6. Сукупні видатки і обсяг національного виробництва	- лекція, - семінар (рішення задач, тести; відповіді на питання, - сам. робота. (аналіз стану економіки України); - інд. роб. (реферати)	- 2 год., - 2 год., -4 год. - 1 год.
7.	Тема 7-8. Держава в системі макроекономічного регулювання Фіскальна політика	- лекції, - сам. робота (тези-теорії економ політики та держав. регулювання); - інд. робота (тести,	- 4 год. - 4 год. - 2 год.

		задачі)	
8.	Тема 9. Грошовий ринок та монетарна політика	- лекції, - семінар (усне опитування, рішення задач); - сам. робота (відповіді на питання, конспект); - інд. роб.(тести)	- 2 год. - 2 год. - 4 год. - 1 год.
9.	Тема 10. Спільна рівновага на ринках благ, грошей і капіталу	- лекція, - сам. робота (аналіз національного ринку в моделі IS-LM)	- 2 год. - 4 год.
10.	Тема 11. Інфляційний механізм і антиінфляційна політика	- лекція, - семінар (реферати, фронтальне опитування, тести); - сам. робота (таблиця «Теорії інфляції»; тези «Антиінфляційна політика»), - інд.роб. (повідомлення «Інфляц. процеси в Україні»)	- 2 год., - 2 год. - 4 год. - 1 год.
11.	Тема 12. Національний ринок праці	- лекція; - семінар (рішення задач, тести, індивід. опитування); - сам. робота презентації «Соц. захист населення і політика зайнятості» - інд. роб. (письмові відповіді на питання)	- 2 год. - 2 год. - 4 год. - 1 год.
12.	Тема 13. Циклічність економічного розвитку	- лекція, - сам. робота (тези «Теорії цикліч. розвитку»); - інд. роб. (тести)	- 2 год. - 4 год. - 1 год.
13.	Тема 14. Економічне зростання і економічний розвиток	- лекція, - семінар (реферати, тести, задачі, колоквиум), сам. робота (моделі економ. зростання - презентація), - інд. робота (конспект «Теорії екон. зростання»)	- 2 год. - 2 год. - 6 год. - 1 год.
14.	Тема 15 Макроекономічні процеси у відкритій економіці	- лекція, - сам. робота (тези «Платіжний баланс і валютний курс»),	- 2 год. - 6 год. -1 год.

5. Самостійна робота

Самостійна робота (СР) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачами вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. СР є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Метою СР є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та послідовне формування у здобувачів вищої освіти самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця вищої кваліфікації. Основними формами СР є такі:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- підготовка до практичних занять та виконання домашніх завдань;
- систематизація вивченого матеріалу курсу перед написанням модульних контрольних робіт та підготовка до різних форм поточного контролю.

Загальна кількість годин відведена для самостійного опанування для денного відділення складає 62 години та 92 години для заочного.

№ з/п	Назва тем самостійної роботи	Кількість годин	
		денне	заочне
1	Макроекономіка як наука	4	6
2	Система національних рахунків і нові макроекономічні показники	4	9
3	Сучасні теорії сукупного попиту і сукупної пропозиції	6	6
4	Теоретичні аспекти функції споживання і заощадження	6	8
5	Моделі інвестицій в макроекономічних теоріях	4	6
6	Моделі макроекономічної рівноваги	4	6
7	Теорії економічної політики та державного регулювання	2	4
8	Фіскальна політика в Україні: основні напрями й протиріччя	2	4
9	Монетарна політика та проблема її ефективності	4	8
10	Рівновага національного ринку у моделі «IS-LM»	4	6
11	Кейнсіанський і класичний погляди на інфляцію. Антиінфляційна політика	4	9
12	Соціальний захист безробітних та політика зайнятості в Україні	3	6
13	Теорії економічних циклів	4	6
14	Теорії економічного зростання	6	6
15	Платіжний баланс і валютний курс	3	8

	Разом	62	98
<p><i>Самостійна робота студентів включає наступні види робіт: складання конспекту, тез доповідей, порівняльної таблиці, письмовий аналіз економічної ситуації, презентацію, відповіді на питання та тестові завдання, рішення задач, пошук статистичних даних тощо). Графік виконання самостійної роботи та кількість годин, відведених на її виконання відображається в робочій програмі курсу, методичці для підготовки до семінарських занять і виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни. Перевірка виконання самостійної роботи здійснюється під час семінарського заняття, консультацій у формі усного виступу, індивідуального та фронтального опитування, презентації, повідомлення, тестування, рубіжного контролю знань студентів.</i></p> <p>Консультативна допомога здобувачам вищої освіти надається у таких формах:</p> <ul style="list-style-type: none"> - особиста зустріч викладача і здобувача вищої освіти за графіком консультацій (https://zp.edu.ua/rozklad-zanyat-ta-konsultaciy-19) - один раз на тиждень або за попередньою домовленістю; - листування за допомогою електронної пошти el_chumak@ukr.net (у форматі 24/7 кожного дня); - відеозустріч, аудіоспілкування або повідомлення у сервісах Viber, Telegram, WhatsApp (за графіком консультацій викладача); - спілкування по телефону (з 15.00 до 20.00 кожен день крім вихідних та святкових днів). 			
<p>Система та критерії оцінювання курсу</p>			
<p>Контроль знань студентів з дисципліни «Макроекономіка» ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання. Для визначення рейтингової оцінки курсу дисципліни «Макроекономіка» поділяється на 2 основні модулі, у межах яких розподілені теми 12 змістових модулів.</p> <p>Для студентів денної форми навчання засоби оцінювання: поточне усне опитування на лекційних та практичних заняттях, оцінка виконання індивідуальних самостійних завдань та результатів домашньої роботи, аудиторне розв'язання задач, тестова перевірка під час поточного та підсумкового контролю знань студентів, проведення двох рубіжних контролів.</p> <p>Для студентів заочної форми навчання засоби оцінювання: захист контрольної роботи, підсумковий контроль у формі іспиту.</p> <p>Система оцінювання враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою, контрольні заходи включають: 1) <u>поточний контроль</u>, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів; 2) <u>модульний контроль</u>, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль; 3) <u>підсумковий / семестровий контроль</u>, що проводиться у формі семестрового екзамену.</p> <p>Письмове контрольне опитування проводиться на кожному практичному занятті та включає практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля. Підсумкова оцінка за семестр може також визначатися як середня двох підсумкових контролів за перший та другий модулі.</p>			

Якщо здобувач вищої освіти не отримав екзамен за поточними результатами та результатами модульного контролю, екзамен виставляється за результатами оцінювання за шкалою ЄКТС відповідей (в усній або письмовій формі) на контрольні питання екзамену та виконання практичного завдання. Контрольні питання до екзамену здобувачі вищої освіти можуть знайти в системі дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка»: <https://moodle.zp.edu.ua>

Стратегія оцінювання	Вага, %	Термін	Критерії оцінювання
Модульна контрольна робота	50	впродовж семестру	Письмове опитування
Форми контролю знань студентів	5		Розв'язування задач
	10		Індивідуальне завдання з теми
	10		Виконання домашнього завдання
	10		Усне опитування, участь в дискусіях
	5		Тестування
	10		Участь у науковій конференції або олімпіаді
Складання екзамену	90 – 100	після модулю	відмінно
	85-89		добре
	75-84		
	70-74		задовільно
	60-69		незадовільно з можливістю повторного складання
	35-59		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
	0-34		

Політика курсу

Політика відвідування аудиторних занять (особиста присутність здобувача вищої освіти на заняттях). В умовах впровадження он-лайн-освіти за наявності об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, стажування, мобільність, індивідуальний графік, знаходження на карантині і т. інш.) та за узгодженням з викладачем, освоєння навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти може здійснюватись самостійно, на засадах академічної доброчесності. При цьому щотижня здобувач вищої освіти має звітувати через електронну пошту або через систему дистанційного навчання Moodle про стан виконання завдань та раз на тиждень – за графіком консультацій - виходити на онлайн-консультацію.

Політика дедлайнів. Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання Moodle), до яких має бути виконано певне завдання. За наявності поважних причин (відповідно до інформації, яку надано деканатом) здобувач вищої освіти має право на складання індивідуального графіку вивчення окремих тем дисципліни.

Політика академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, досягнення результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної

(наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації; використання достовірної інформації з офіційних джерел при виконанні проектних завдань.

Політика дотримання прав та обов'язків здобувачів вищої освіти. Права і обов'язки с здобувачів вищої освіти відображено у п.7.5 Положення про організацію освітнього процесу в

Національному університеті «Запорізька політехніка» (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protseesu.pdf).

Політика конфіденційності та захисту персональних даних. Обмін персональними даними між викладачем і здобувачем вищої освіти в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>). Стаття 10, п. 3 «Використання персональних даних працівниками суб'єктів відносин, пов'язаних з персональними даними, повинно здійснюватися лише відповідно до їхніх професійних чи службових або трудових обов'язків. Ці працівники зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб персональних даних, які їм було довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових або трудових обов'язків, крім випадків, передбачених законом. Таке зобов'язання чинне після припинення ними діяльності, пов'язаної з персональними даними, крім випадків, установлених законом».